

NOTAT

Overvåking ifbm. rømming fra lokalitet 10421 Storvikbukta (Mowi Nord AS).

Bakgrunn:

Mowi Nord AS meldte 9. september om en rømmingshendelse fra sin lokalitet 10421 Storvikbukta, i Foldafjorden i Nærøysund kommune (Trøndelag). Rømmingshendelsen oppsto som følge av to store, og mange små, hull i ett område på om lag tre meters lengde og vel en halv meters bredde. Skadeområdet lå på 5-7,5 m's dyp. Snittvekten for fisken i den aktuelle nota ble oppgitt å være 2,5 kg. Mowi Nord gjennomførte pliktig gjenfangstfiske rundt anlegget, og det ble da gjenfanget 205 fisk, hvorav 21 individer (10,2 %) var utenfor størrelsesintervallet for fisk fra lokaliteten Storvikbukta. Rømmingsomfanget er ikke kjent, men anses som lavt av Mowi. Fiskeridirektoratet varslet i brev av 10. september at pålegg om overvåking og uttak av rømt fisk i elver i nærområdet til rømmingslokaliteten ville bli vurdert, og 22. september ble det fattet et vedtak om overvåking i fire ulike elver. Mowi kontaktet Ferskvannsbiologen AS 25. september og ba om et forslag til plan for overvåking i hht. pålegget fra Fiskeridirektoratet, og 28. september ble overvåking og eventuelt uttak av rømt oppdrettslaks bestilt.

Områdebeskrivelse

Lokaliteten Storvikbukta ligger i Foldafjorden, i et område med en flere vassdrag med forekomster av anadrom laksefisk, men de fleste vassdragene er små og er ikke oppført i Lakserregisteret med egne bestander av laks (**figur 1**). Pålegget fra Fiskeridirektoratet omfattet overvåking av eventuell oppgang av rømt oppdrettslaks i fire ulike vassdrag, som trolig har de viktigste/største forekomstene av villaks i rimelig nærhet av rømmingslokaliteten (**tabell 1**). Kongsmoelva og Nordfolda antas å være de mest fiskerike elvene, fulgt av Kvistenelva. Langbogelva er antatt å ha en liten bestand av laks, men elva er bare 600 m lang. Øvrige elver i Foldafjorden er korte elver uten selvreproduserende laksebestander. To av disse elvene, ble på bakgrunn av nærhet til elv med pålagt overvåking (Bogaelva) eller på bakgrunn av relativt sett høy vannføring (Årforelva), valgt undersøkt i tilknytning til utføring av planlagt overvåking.

Tabell 1 Elver undersøkt ifbm. planlagt overvåking etter rømmingshendelse fra lokaliteten 10421 Storvikbukta.

Vassdragsnr.	Elv/vassdrag	Undersøkt strekning
142.3Z	Kongsmoelva	Hele lakseførende strekning
142.3AZ	Nordfolda	Utløpselva fra Første Aunvatnet
141.4Z	Kvistenelva	Fra Svartfossen til sjø
142.2Z	Langbogelva	Fra vandringshinder
142.22Z	Bogaelva	Kun kulper
142.71Z	Årforelva	Nedre 650 m

	Telefon	E-post	Konto nr.	Org.nr.
Post boks 127 8411 Lødingen	91 10 94 59	oyvind@Ferskvannsbiologen.net www.ferskvannsbiologen .com	4760 1912100	995 224 755

Figur 1 Rømmingslokaliteten (●), øvrige nærliggende oppdrettslokaliteter (○) og, elver med registrerte bestander av laksefisk (●). Elver med pålagt overvåking er navngitt i kartet.

Metode:

Samtlige elvestrekninger ble undersøkt ved drivtelling og observasjon ved vading i elva. Det var i tillegg planlagt en kontroll av oppvandring i Første Aunvatnet (Nordfolda) registrert ved videoovervåking øverst i utløpselva, men på grunn av problemer med harddisk for den aktuelle perioden (seinere enn 9. september) har vi ikke kunnet ta med resultater fra denne overvåkingen. Nordfolda (utløpselva) er imidlertid sjekket ved drivtelling. Alle elvene ble undersøkt i tidsrommet 28-30. september.

Resultater

I Kongsmoelva ble det utført en ordinær drivtelling 4. september, dvs. før rømmingen fra lokaliteten Storvikbukta. Det ble da observert 231 villaks og en oppdrettslaks i elva. Oppdrettslaksen ble avlivet. Hele elva ble da undersøkt. En ny kontroll, 28. september, ble utført uten observasjoner av rømt oppdrettslaks. Vannføringen var lav 28. september og falt ytterligere utover høsten. Det ble ikke vurdert som hensiktsmessig med flere kontroller i elva. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks i sjøen utenfor elva eller i sjøvannspåvirket del av elva ved kontrollen 28. september.

I Nordfolda ble det utført en kontroll 29. september. Elvestrekningen fra Aunvatnet (og tverrsnittet som overvåkes med video) og ned til sjøen ble undersøkt. Sikten var noe lav (3-4 m), men med unntak for to brede og grunne kulper i øvre del av elva var det likevel god dekning med to drivtellere. Det ble observert 10 villaks og 46 sjørret. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks i elva, eller i elvemunningen. Avtagende vannføring videre utover høsten tilsa at ny kontroll var lite hensiktsmessig.

Kvistenelva ble undersøkt 30/9, og vannføringen tilsa dårlige oppvandringsforhold videre utover høsten. Det ble observert 29 villaks og 27 sjørret. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks.

I Langbogelva var vannføringen så lav at det ikke var mulig å utføre en drivtelling ved en kontroll 28. september. Elva ble befart fra land, uten observasjoner av større, antatt anadrom fisk. Avtagende vannføring videre utover høsten tilsa ikke behov for nye kontroller.

Bogaelva, som ligger i samme bukt som Langbogelva, ble undersøkt 28. september. Også her var vannføringen for lav for drivtelling, men det største kulpene ble undersøkt ved å legge seg ned å observere under vann. Til sammen ble det observert fem små, umodne sjøørreter. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks.

Vannføringen i Årforelva var «høy» sammenlignet med øvrige elver som ble undersøkt i dagene 28-30. september, og ble derfor valgt undersøkt ved drivtelling. Nedre 650 m, av totalt 900 m lakseførende strekning, ble undersøkt. Vi observerte 4 villaks, men ingen rømte oppdrettslakser.

Konklusjon

Våre undersøkelser ga ingen funn som indikerte oppvandring av rømt oppdrettslaks, hverken av den aktuelle størrelsen fra rømmingen hos Mowi eller oppdrettslaks av annen størrelse, i noen av de undersøkte vassdragene. Lite nedbør i etterkant av våre kontroller i tidsrommet 28-30. september tilsa ikke at rømt oppdrettslaks hadde reelle oppvandringmuligheter i annet enn nedre del av Kongsmoelva (en foss nært sjøen er trolig en barriere ved lave vannføringer). De øvrige elvene i Foldafjorden er alle små, med korte strekninger som er tilgjengelig for anadrom fisk. I tillegg er vannføringen lav i disse elvene. Det vurderes derfor ikke som sannsynlig at eventuell rømt oppdrettslaks fra lokaliteten Storvikbukta har søkt mot andre elver enn de undersøkte. Gjennomsnittsvekten for den rømte fisken tilsier at svært få, om noen, individer var kjønnsmodne, og trolig har motivasjonen for å søke mot elvene vært lav hos den rømte fisken. Våre undersøkelser gir ikke grunnlag for å vurdere omfanget av rømmingen, men fangstene fra det pliktige gjenfangstfiske som Mowi utførte over flere uker (184 «egne» oppdrettslaks) indikerte at rømmingen trolig ikke hadde et betydelig omfang.

Dette notatet er utarbeidet av Øyvind Kanstad Hanssen